
pai NgalopaniShath

పైఙ్గలోపనిషత్

Document Information

Text title : Paingal Upanishad

File name : paingala.itx

Category : upanishhat, upanishad

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi (sunderh at hotmail.com)

Proofread by : Sunder Hattangadi (sunderh at hotmail.com)

Description-comments : 59/108; Shukla Yajur Veda, Samanya Upanishad

Latest update : July 16, 1999

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 31, 2020

sanskritdocuments.org

పైజ్జులోపనిషత్

శుక్లయజుర్వేదీయ సామాన్య ఉపనిషత్ ||

పైజ్జులోపనిషద్వేద్యం పరమానందవిగ్రహమ్ |
పరితః కలయే రామం పరమాక్షరవైభవమ్ ||

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణముదవ్యతే |
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే ||
ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ||

అథ హ పైజ్జులో యాజ్ఞవల్క్యముపసమేత్య
ద్వాదశవర్గశుశ్రూషాపూర్వకం
పరమరహస్యకైవల్యమనుబ్రూహితి పప్రచ్ఛ | స హోవాచ
యాజ్ఞవల్క్యః సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ |
తన్నిత్యముక్తమవిక్రీయం సత్యజ్ఞానానందం పరిపూర్ణం
సనాతనమేకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ |
తస్మిన్మరుశుక్తికాస్థాణుస్ఫటికాదౌ
జలరౌప్యపురుషరేఖాదివల్లోహితశుక్లకృష్ణగుణమయీ
గుణసామ్యానిర్వాచ్యా మూలప్రకృతిరాసీత్ | తత్ప్రతిబిమ్బితం
యత్తత్సాక్షిచైతన్యమాసీత్ | సా పునర్వికృతిం ప్రాప్య
సత్వోద్రిక్తైః వ్యక్తాఖ్యావరణశక్తిరాసీత్ | తత్ప్రతిబిమ్బితం
యత్తదీశ్వరచైతన్యమాసీత్ | స స్వాధీనమాయః సర్వజ్ఞః
సృష్టిస్థితిలయానామాదికర్తా జగదఙ్కరరూపో భవతి |
స్వస్మిన్స్వలీనం సకలం జగదావిర్భావయతి |
ప్రాణీకర్మవశాదేష పటో యద్వత్ప్రసారితః
ప్రాణీకర్మక్షయాత్పునస్తిరోభావయతి | తస్మిన్నేవాఖిలం విశ్వం
సంజ్ఞోచితపటవద్వర్తతే | ఈశాధిష్ఠితావరణశక్తితో
రజోద్రిక్తా మహదాఖ్యా విక్షేపశక్తిరాసీత్ | తత్ప్రతిబిమ్బితం
యత్తద్ధిరణ్యగర్భవైతన్యమాసీత్ | స మహత్త్వాభిమానీ

స్పష్టాస్పష్టవపుర్భవతి ।

హిరణ్యగర్భాధిష్ఠితవిషేపశక్తితస్తమోద్రిక్తాహజ్కారాభిధా

స్థూలశక్తిరాసీత్ । తత్ప్రతిబిమ్బితం

యత్తద్విరాటచైతన్యమాసీత్ । స తదభిమానీ స్పష్టవపుః

సర్వస్థూలపాలకో విష్ణుః ప్రధానపురుషో భవతి ।

తస్మాదాత్మన ఆకాశః సమూభతః । ఆకాశాద్వాయుః । వాయోరగ్నిః

। అగ్నీరాపః । అదభ్యః పృథివీ । తాని పంచ తన్మాత్రాణి

త్రిగుణాని భవన్తి । స్పష్టకామో జగద్యోనిస్తమోగుణమధిష్ఠాయ

సూక్ష్మతన్మాత్రాణి భూతాని స్థూలీకర్తుం సోఽకామయత ।

సృష్టేః పరిమితాని భూతాన్యేకమేకం ద్విధా విధాయ

పునశ్చతుర్థా కృత్వా స్వస్వేతరద్వితీయాంశైః పంచుధా

సంయోజ్య పంచీకృతభూతైరనన్తకోటిబ్రహ్మాణ్డాని

తత్తదణ్డోచితగోలకస్థూలశరీరాణ్యసృజత్ । స

పంచభూతానాం రణ్డోశాంశ్చతుర్థా కృత్వా

భాగత్రయాత్పంచవృత్త్యాత్మకం ప్రాణమసృజత్ । స తేషాం

తుర్యభాగేన కర్మేన్ద్రియాణ్యసృజత్ । స తేషాం సత్త్వాంశం

చతుర్థా కృత్వా భాగత్రయసమష్టిః

పంచక్రియావృత్త్యాత్మకమన్తఃకరణమసృజత్ । స తేషాం

సత్త్వతరీయభాగేన జ్ఞానేన్ద్రియాణ్యసృజత్ । సత్త్వసమష్టిత

ఇన్ద్రియపాలకానసృజత్ । తాని స్పష్టాన్యణ్డే ప్రాచిక్షిపత్

। తదాజ్ఞయా సమష్ట్యణ్డం వ్యాప్య తాన్యతిష్ఠన్ ।

తదాజ్ఞయాహజ్కారసమన్వితో విరాట్ స్థూలాన్యరక్షత్ ।

హిరణ్యగర్భస్తదాజ్ఞయా సూక్ష్మాణ్యపాలయత్ । అణ్డస్థాని తాని

తేన వినా స్పన్దితుం చేష్టితుం వా న శేకుః । తాని

చేతనీకర్తుం సోఽకామయత బ్రహ్మాణ్డబ్రహ్మార్థాణి

సమస్తవ్యష్టిమస్తకాన్విదార్య తదేవానుప్రావిశత్ । తదా

జడాన్యపి తాని చేతనవత్స్వకర్మాణి చక్రీరే । సర్వజ్ఞేశో

మాయాలేశసమన్వితో వ్యష్టిదేహం ప్రవిశ్య తయా మోహితో

జీవత్స్వమగమత్ ।

శరీరత్రయతాదాత్మ్యాత్కర్తృత్వభోక్తృత్వతామగమత్ ।

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిమూర్ఛామరణధర్మయుక్తో

ఘటీయస్త్రవదుద్విగోష్ణ జాతో మృత ఇవ కులాలచక్రన్యాయేన
పరిభ్రమతీతి || ఇతి ప్రథమోఽధ్యాయః || ౧ ||

అథ పైజ్జలో యాజ్ఞవల్క్యమువాచ సర్వలోకానాం
సృష్టిస్థిత్యస్తకృద్విభూరీశః కథం జీవత్వమగమదితి | స
హోవాచ యాజ్ఞవల్క్యః స్థూలసూక్ష్మకారణదేహోద్భవపూర్వకం
జీవేశ్వరస్వరూపం వివిచ్య కథయామీతి
సావధానేనైకాగ్రతయా శ్రూయతామ్ | ఈశః
పఞ్చీకృతమహాభూతలేశానాదాయ
వ్యష్టినమప్యాయత్కస్థూలశరీరాణి యథాక్రమమకరోత్ |
కపాలచర్మాన్త్రాస్థిమాంసనఖాని పృథివ్యంశాః |
రక్తమూత్రలాలాస్వేదాదికమవంశాః |
క్షుత్ప్రష్ణోష్ణమోహమైథునాద్యా అగ్న్యంశాః |
ప్రచారణోత్తారణశ్వాసాదికా వాయ్వంశాః | కామక్రోధాదయో
వ్యోమాంశాః | ఏతత్సజ్జాతం కర్మణి సఞ్చితం త్వగాదియుక్తం
బాల్యాద్యవస్థాభిమానాస్పదం బహుదోషాశ్రయం స్థూలశరీరం
భవతి ||

అథపఞ్చీకృతమహాభూతరజోశభాగత్రయసమష్టితః
ప్రాణమస్పృజత్ | ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానాః ప్రాణవృత్తయః
| నాగకూర్మకృకరదేవదత్తధనజ్ఞాయా ఉపప్రాణాః |
హృదాసననాభికణ్ఠసర్వాణ్ఞాని స్థానాని |
ఆకాశాదిరజోగుణతురీయభాగేన కర్మేన్ద్రియమస్పృజత్ |
వాక్పాణిపాదపాయూపాస్థాస్తద్వృత్తయః |
వచనాదానగమనవిసర్గానన్తాస్తద్విషయాః ||

ఏవం భూతసత్త్వాంశభాగత్రయసమష్టితోఽన్తఃకరణమస్పృజత్
| అన్తఃకరణమనోబుద్ధిచిత్తాహజ్కారాస్తద్వృత్తయః |
సంకల్పనిశ్చయస్మరణాభిమానానుసన్ధానాస్తద్విషయాః |
గలవదననాభిహృదయభ్రూమధ్యం స్థానమ్ |
భూతసత్వతురీయభాగేన జ్ఞానేన్ద్రియమస్పృజత్ |
శ్రోత్రత్వకృక్షురీహృస్పూణాస్తద్వృత్తయః |
శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధాస్తద్విషయాః |

దిగ్వాతార్కప్రచేతోఽశ్వివహీన్యోపేన్ద్రమృత్యుకాః । చన్ద్రో
విష్ణుశ్చతుర్వక్త్రః శముభశ్చ కారణాధిపాః ॥

అథాన్నమయప్రాణమయమనోమయవిజ్ఞామయానన్దమయాః పంచ
కోశాః । అన్నరసనైవ భూత్వాన్నరసేనాభివృద్ధిం
ప్రాప్యాన్నరసమయపుథివ్యాం యద్విలీయతే సోఽన్నమయకోశః ।
తదేవ స్థూలశరీరమ్ । కర్మేన్ద్రియైః సహ ప్రాణాదిపంచకం
ప్రాణమయకోశః । జ్ఞానేన్ద్రియైః సహ బుద్ధిర్విజ్ఞానమయకోశః ।
ఏతతోక్తశత్రయం లిక్లశరీరమ్ ।
స్వరూపాజ్ఞానమానన్దమయకోశః । తత్కారణశరీరమ్ ॥

అథ జ్ఞానేన్ద్రియపంచకం కర్మేన్ద్రియపంచకం
ప్రాణాదిపంచకం వియదాదిపంచకమన్తఃకరణచతుష్టయం
కామకర్మతమాంస్యష్టపురమ్ ॥

ఇశాజ్ఞయా విరాజో వ్యష్టిదేహం ప్రవిశ్య బుద్ధిమధిష్ఠాయ
విశ్వత్పమగమత్ । విజ్ఞానాత్మా చిదాభాసో విశ్వో వ్యావహారికో
జాగ్రత్స్థూలదేహాభిమాని కర్మభూరితి చ విశ్వస్య నామ
భవతి । ఈశాజ్ఞయా సూత్రాత్మా వ్యష్టిసూక్ష్మశరీరం
ప్రవిశ్య మన అధిష్ఠాయ తైజసత్పమగమత్ । తైజసః
ప్రాతిభాసికః స్వప్నకల్పిత ఇతి తైజసస్య నామ భవతి ।
ఈశాజ్ఞయా మాయోపాధిరవ్యక్తసమన్వితో వ్యష్టికారణశరీరం
ప్రవిశ్య ప్రాజ్ఞత్పమగమత్ । ప్రాజ్ఞోవిచ్ఛిన్నః పారమార్థికః
సుషుప్త్యభిమానీతి ప్రాజ్ఞస్య నామ భవతి ।
అవ్యక్తలేశాజ్ఞానాచ్ఛాదితపారమార్థికజీవస్య
తత్త్వమస్యాదివాక్యాని బ్రహ్మణైకతాం జగుః
నేతరయోరవ్యవహారికప్రాతిభాసికయోః ।
అన్తఃకరణప్రతిబిమ్బితచైతన్యం యత్తదేవావస్థాత్రయభాగ్భవతి
। స జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాః ప్రాప్య ఘటీయస్త్రవదుద్విగోష
జాతో మృత ఇవ స్థితో భవతి । అథ
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిమూర్చ్ఛామరణాద్యవస్థాః పంచ భవన్తి
॥

తత్తదేవతాగ్రహాన్వితైః శ్రోత్రాదిజ్ఞానేన్ద్రియైః

శబ్ద్యాద్యర్థవిషయగ్రహణజ్ఞానం జాగ్రదవస్థా భవతి ।
 తత్ర భూమధ్యం గతో జీవ ఆపాదమస్తకం వ్యాప్య
 కృషిత్రవణాద్యఖిలక్రియాకర్తా భవతి । తత్రత్ఫలభుక్ చ
 భవతి । లోకాంతరగతః కర్మార్జితఫలం స ఏవ భుక్త్యై । స
 సార్యభౌమవద్యవహారాచ్ఛాస్త్ర అన్తర్భవనం ప్రవేష్టుం
 మార్గమాశ్రిత్య తిష్ఠతి । కరణోపరమే
 జాగ్రత్సంస్కారోత్థప్రబోధవద్ధ్యాహ్యగ్రాహకరూపస్ఫురణం
 స్వప్నావస్థా భవతి । తత్ర విశ్వ ఏవ
 జాగ్రద్యవహారలోపాన్నాడీమధ్యం చరంస్తైజనత్వమవాప్య
 వాసనారూపకం జగద్వైచిత్ర్యం స్వభాసా భాసయన్యథేప్పితం
 స్వయం భుక్త్యై ॥

చిత్తైకకరణా సుషుప్త్యవస్థా భవతి ।
 భ్రమవిశ్రాంతశకునిః పక్షౌ సంహృత్య నీడాభిముఖం యథా
 గచ్ఛతి తథా జీవోఽపి జాగ్రత్స్వప్నప్రపఞ్చో వ్యవహృత్య
 శ్రాన్తోఽజ్ఞానం ప్రవిశ్య స్వానందం భుక్త్యై ॥

అకస్మాన్మృగధరదణ్డాద్యైస్తాడితవద్భయాజ్ఞానాభ్యామిన్ద్రియసక్ష్య
 ఆతైః కమృన్నివ మృతతుల్యా మూర్ఛాఞ్చ భవతి ।
 జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిమూర్ఛావస్థానామన్య
 బ్రహ్మాదిన్తస్త్వపర్యంతం సర్వజీవభయప్రదా స్థూలదేహవిసర్జనీ
 మరణావస్థా భవతి । కర్మేన్ద్రియాణి జ్ఞానేన్ద్రియాణి
 తత్త్వద్విషయాన్ప్రాణాన్సంహృత్య కామకర్మాన్విత
 అవిద్యాభూతవేష్టితో జీవో దేహాన్తరం ప్రాప్య లోకాన్తరం
 గచ్ఛతి । ప్రాక్కర్మఫలపాకేనావర్తాన్తరకీటవద్విశ్రాన్తిం
 నైవ గచ్ఛతి । సత్కర్మపరిపాకతో బహూనాం జన్మనామన్తే
 నృణాం మోక్షేచ్ఛా జాయతే । తదా సద్గురుమాశ్రిత్య
 చిరకాలసేవయా బంధం మోక్షం కశ్చిత్ప్రయాతి । అవిచారకృతో
 బంధో విచారాన్మోక్షో భవతి । తస్మాత్సదా విచారయేత్ ।
 అధ్యారోపాపవాదతః స్వరూపం నిశ్చయీకర్తుం శక్యతే ।
 తస్మాత్సదా విచారయేజ్జగజ్జీవపరమాత్మనో
 జీవభావజగదాభావబాధే ప్రత్యగభిన్నం బ్రహ్మైవావశిష్యత
 ఇతి ॥ ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౨॥

అథ హైనం పైజ్జలః ప్రపచ్ఛ యాజ్ఞవల్క్యం
 మహావాక్యవివరణమనుబ్రూహీతి । స హోవాచ
 యాజ్ఞవల్క్యస్తత్త్వమసి త్వం తదసి త్వం బ్రహ్మీస్యహం
 బ్రహ్మీస్మీత్యనుసన్ధానం కుర్యాత్ । తత్ర పారోక్ష్యశబలః
 సర్వజ్ఞత్వాదిలక్షణో మాయోపాధిః సచ్చిదానందలక్షణో
 జగదోన్మీనిస్తత్పదవాచ్యో భవతి । స
 ఏవాంతఃకరణసమ్మిన్నబోధోఽస్మత్ప్రొత్యయావలమ్బనస్త్వమ్పదవాచ్యో
 భవతి । పరజీవోపాధిమాయావిద్యే విహాయ తత్త్వంపదలక్ష్యం
 ప్రత్యగభిన్నం బ్రహ్మ । తత్త్వమసీత్యహం బ్రహ్మీస్మీతి
 వాక్యార్థవిచారః శ్రవణం భవతి । ఏకాన్తేన
 శ్రవణార్థానుసన్ధానం మననం భవతి ।
 శ్రవణమనననిర్విచికిత్సేఽర్థే వస్తున్యేకతానవత్తయా
 చేతిఃస్థాపనం నిదిధ్యాసనం భవతి । ధ్యాతృధ్యానే విహాయ
 నివాతస్థితదీపవద్ధ్యేయైకగోచరం చిత్తం సమాధిర్భవతి ।
 తదాసీమాత్మగోచరా వృత్తయః సముత్థితా ఆజ్ఞాతా భవన్తి ।
 తాః స్మరణాదనుమీయన్తే । ఇహానాదిసంసారే సఞ్చితాః
 కర్మకోటయోఽనేనైవ విలయం యాన్తి ।
 తతోభ్యాసపాటవాత్సహస్రశః సదామృతధారా వర్షతి । తతో
 యోగవిత్రమాః సమాధిం ధర్మమేఘం ప్రాహుః । వాసనాజాలే
 నిఃశేషమమునా ప్రవిలాపితే కర్మసఞ్చయే పుణ్యపాపే
 సమూలోన్మూలితే ప్రాకృరోక్షమపి
 కరతలామలకవద్వాక్యమప్రతిబద్ధాపరోక్షసాక్షాత్కారం
 ప్రసూయతే । తదా జీవన్ముక్తో భవతి ॥
 ఈశః పఞ్చీకృతభూతానామపఞ్చీకరణం కర్తుం
 సోఽకామయత । బ్రహ్మీణ్ణతద్గతలోకాన్కార్యరూపాంశ్చ
 కారణత్వం ప్రాపయిత్వా తతః సూక్ష్మాఙ్గం కర్మేన్ద్రియాణి
 ప్రాణాంశ్చ జ్ఞానేన్ద్రియాణ్యంతఃకరణచతుష్టయం
 ఛైకీకృత్య సర్వాణి భౌతికాని కారణే భూతపఞ్చకే సంయోజ్య
 భూమిం జలే జలం వహ్నౌ వహ్నిం వాయౌ వాయుమాకాశే
 చాకాశమహాజ్కారే చాహాజ్కారం మహతి మహదవ్యక్తేఽవ్యక్తం

పురుషే క్రమేణ విలీయతే । విరాధ్ధిరణ్యగర్భేశ్వరా
 ఉపాధివిలయాత్పరమాత్మని లీయన్తే ।
 పఞ్చీకృతమహాభూతసమ్భవకర్మసఞ్చితస్థూలదేహః
 కర్మక్షయాత్సత్కర్మపరిపాకతోఽపఞ్చీకరణం ప్రాప్య
 సూక్ష్మేణైకీభూత్వా కారణరూపత్వమాసాద్య తత్కారణం
 కూటస్థే ప్రత్యగాత్మని విలీయతే । విశ్వతైజసప్రాజ్ఞాః
 స్వస్వోపాధిలయాత్ప్రత్యగాత్మని లీయన్తే । అణ్ణం జ్ఞానాగ్నినా
 దగ్ధం కారణైః సహ పరమాత్మని లీనం భవతి । తతో బ్రాహ్మణః
 సమాహితో భూత్వా తత్త్వంపదైక్యమేవ సదా కుర్యాత్ । తతో
 మేఘాపాయేంఽశుమానివాత్మావిర్భవతి । ధ్యాత్వా
 మధ్యస్థమాత్మానం కలశాన్తరదీపవత్ ।

అఙ్గుష్ఠమాత్రమాత్మానమధూమజ్యోతిరూపకమ్ ॥ ౧॥

ప్రకాశయన్తమన్తఃస్థం ధ్యాయేత్కూటస్థమవ్యయమ్ ।
 ధ్యాయన్నాస్తే మునిశ్చైవ చాసుషైరామృతేన్స్తు యః ॥ ౨॥

జీవన్ముక్తః స విజ్ఞేయః స ధన్యః కృతకృత్యవాన్ ।
 జీవన్ముక్తపదం త్యక్త్వా స్వదేహే కాలసాత్కృతే ।
 విశత్యదేహముక్తత్వం పవనోఽస్పన్దతామివ ॥ ౩॥

అశబ్దమస్పర్శమరూపమవ్యయం
 తథా రసం నిత్యమగన్ధవచ్ఛయత్ ।
 అనాద్యనన్తం మహతః పరం ధ్రువం
 తదేవ శిష్యత్యమలం నిరామయమ్ ॥ ౪॥ ఇతి ॥ ఇతి
 తృతీయోఽధ్యాయః ॥ ౩॥

అథ హైనం పైజ్జలః ప్రపచ్ఛ యాజ్ఞవల్క్యం జ్ఞానినః కిం
 కర్మ కా చ స్థితిరితి । స హోవాచ యాజ్ఞవల్క్యః ।
 అమానిత్వాదిసమ్మన్నో ముముక్షురేకవింశతికులం తారయతి ।
 బ్రహ్మవిన్మాత్రేణ కులమేకోత్తరశతం తారయతి ।
 ఆత్మానం రథీనం విద్ధి శరీరం రథమేవ చ । బుద్ధిం తు
 సారథిం విద్ధి మనః ప్రగ్రహమేవ చ ॥ ౧॥

ఇన్ద్రియాణి హయానాహచుర్విషయాన్తేషు గోచరాన్ । జగ్గమాని
 విమానాని హృదయాని మనీషిణః ॥ ౨॥

ఆత్మేన్ద్రియమనోయుక్తం భోక్తేత్యాహుర్మహర్షయః । తతో నారాయణః
సాక్షాద్భదయే సుప్రతిష్ఠితః ॥ ౩॥

ప్రారబ్ధకర్మపర్వస్తమహినిరోక్తవద్వ్యవహరతి ।
చన్ద్రవచ్చరతే దేహీ స ముక్తశ్చానికేతనః ॥ ౪॥

తీర్థే శ్వపచగృహే వా తనుం విహాయ యాతి కైవల్యమ్ ।
ప్రాణానవకీర్య యాతి కైవల్యమ్ ॥

తం పశ్చాద్దిగ్బలిం కుర్యాదథవా ఖననం చరేత్ । పుంసః
ప్రవ్రజనం ప్రోక్తం నేతరాయ కదాచన ॥ ౫॥

నాశౌచం నాగ్నికార్యం చ న పిణ్డం నోదకక్రియా । న
కుర్యాత్పాఠ్యణాదీని బ్రహ్మభూతాయ భిక్షవే ॥ ౬॥

దగ్ధస్య దహనం నాస్తి పక్వస్య పచనం యథా ।
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధదేహస్య న చ శ్రాద్ధం న చ క్రియా ॥ ౭॥

యావచ్ఛోషాధిపర్వస్తం తావచ్ఛ్రాషయేద్గురుమ్ ।
గురువద్గురుభార్యాయాం తత్సుత్రైషు చ వర్తనమ్ ॥ ౮॥

శుద్ధమానసః శుద్ధచిద్రూపః సహిష్ఠుః సోఽహమస్మి సహిష్ఠుః
సోఽహమస్మీతి ప్రాప్తే జ్ఞానేన విజ్ఞానే జ్ఞేయే పరమాత్మని హృది
సంస్థితే దేహే లబ్ధశాన్తిపదం గతే తదా

ప్రభామనోబుద్ధిశూన్యం భవతి । అమృతేన తృప్తస్య పయసా కిం
ప్రయోజనమ్ । ఏవం స్వాత్మానం జ్ఞాత్వా వేదైః ప్రయోజనం కిం
భవతి । జ్ఞానామృతతృప్తయోగినో న కిञ్చిత్కర్తవ్యమస్తి
తదస్తి చేన్న స తత్త్వవిదృభవతి । దూరస్థోఽపి న దూరస్థః
పిణ్డవర్జితః పిణ్డస్థోఽపి ప్రత్యగాత్మా సర్వవ్యాపి భవతి ।
హృదయం నిర్మలం కృత్వా చిన్తయిత్వాప్యనామయమ్ । అహమేవ
పరం సర్వమితి పశ్యేత్పరం సుఖమ్ ॥ ౯॥

యథా జలే జలం క్షిప్తం క్షీరే క్షీరం ఘృతే ఘృతమ్ ।
అవిశేషో భవేత్త్వజ్జివాత్మపరమాత్మనోః ॥ ౧౦॥

దేహే జ్ఞానేన దీపితే బుద్ధిరఖణ్ణాకారరూపా యదా భవతి

తదా విద్వానన్బ్రహ్మజ్ఞానాగ్నినా కర్మబంధం నిర్దహేత్ | తతః
పవిత్రం పరమేశ్వరాఖ్యమద్వైతరూపం విమలామృదాభమ్ |
యథోదకే తోయమనుప్రవిష్టం తథాత్మరూపో నిరుపాధిసంస్థితః

|| ౧౧ ||

ఆకాశవత్సూక్ష్మశరీర ఆత్మా న దృశ్యతే వాయువదస్తరాత్మా |
స బాహ్యమభ్యంతరనిశ్చలాత్మా జ్ఞానోల్కయాపశ్యతి
చాస్తరాత్మా || ౧౨ ||

యత్రయత్ర మృతో జ్ఞానీ యేన వా కేన మృత్యునా | యథా
సర్వగతం వ్యోమ తత్రతత్ర లయం గతః || ౧౩ ||

ఘటాకాశమివాత్మానం విలయం వేత్తి తత్త్వతః | స గచ్ఛతి
నిరాలమ్బం జ్ఞానాలోకం సమస్తతః || ౧౪ ||

తపేద్వర్షసహస్రాణి ఏకపాదస్థితో నరః | ఏతస్య ధ్యానయోగస్య
కలాం నార్హతి షోడశీమ్ || ౧౫ ||

ఇదం జ్ఞానమిదం జ్ఞేయం తత్సర్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛతి | | అపి
వర్షసహస్రాయుః శాస్త్రాస్తం నాధిగచ్ఛతి || ౧౬ ||

విజ్ఞేయోఽక్షరతన్మాత్రో జీవితం వాపి చఙ్ఖలమ్ | విహాయ
శాస్త్రజాలాని యత్సత్యం తదుపాసతామ్ || ౧౭ ||

అనస్తకర్మశౌచం చ జపో యజ్ఞస్తథైవ చ |
తీర్థయాత్రాభిగమనం యావత్తత్త్వం న విస్తతి || ౧౮ ||

అహం బ్రహ్మేతి నియతం మోక్షహేతుర్మహాత్మనామ్ | ద్వేష పదే
బంధమోక్షాయ న మమేతి మమేతి చ || ౧౯ ||

మమేతి బధ్యతే జన్తుర్నిర్మమేతి విముచ్యతే | మనసో హ్యున్మనీ భావే
ద్వైతం నైవోపలభ్యతే || ౨౦ ||

యదా యాత్యున్మనీభావస్తదా తత్సర్వమం పదమ్ | యత్రయత్ర మనో
యాతి తత్రతత్ర పరం పదమ్ || ౨౧ ||

తత్రతత్ర పరం బ్రహ్మ సర్వత్ర సమవస్థితమ్ |
హన్యాన్మృష్టిభిరాకాశం క్షుధార్తః ఖణ్ణయేత్తుషమ్ || ౨౨ ||

నాహం బ్రహ్మేతి జానాతి తస్య ముక్తిర్న జాయతే | య

ఏతదుపనిషదం నిత్యమధీతే సోఽగ్నిపూతో భవతి | స వాయుపూతో
 భవతి | స ఆదిత్యపూతో భవతి | స బ్రహ్మపూతో భవతి | స
 విష్ణుపూతో భవతి | స రుద్రపూతో భవతి | స సర్వేషు
 తీర్థేషు స్నాతో భవతి | స సర్వేషు వేదేష్వధీతో భవతి |
 స సర్వవేదవ్రతచర్యాను చరితో భవతి | తేనేతిహాసపురాణానాం
 రుద్రాణాం శతసహస్రాణి జప్తాని ఫలాని భవన్తి |
 ప్రణవానామయుతం జప్తం భవతి | దశ
 పూర్వాన్దశోత్తరాన్పునాతి | స పక్షిపావనో భవతి | స
 మహాస్థవతి |

బ్రహ్మహత్యాసురాపానస్వర్ణస్త్రైయగురుతల్పగమనతత్సంయోగిపాతకేభ్యః
 ః పూతో భవతి | తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యన్తి నూరయః
 | దివీవ చక్షురాతతమ్ || తద్విప్రాసో విపస్యవో జాగృవాంసః
 సమిన్దతే | విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్ || ఓం సత్యమిత్యపనిషత్
 ||

ఓం పూర్ణామద ఇతి శాన్తిః ||
 ఇతి పైజిలోపనిషుమాప్తా ||

Encoded by Sunder Hattangadi (sunderh@hotmail.com)

pai NgalopaniShath

pdf was typeset on July 31, 2020

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

